

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔
หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขคำที่ ๓๒๓/๒๕๔๖ หมายเลขแดง
ที่ ๕๑๓/๒๕๔๖ ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ
จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี
โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่ง
พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๑,๘๕๑.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า ไม่ได้กระทำความผิดวินัยขาดราชการ
ติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการ คณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์
ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการโดยให้มีผลย้อนหลัง

เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรี มีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลยเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือ การดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอน คำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการ เกินกว่า ๑๕ วัน จริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ว่า ระหว่างการสอบสวน ข้อเท็จจริงโจทก์ไม่ได้ตั้งฟ้องราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการ คณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปจนถึงวันละทิ้ง หน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไป แต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกา ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se เห็นว่าต้องด้วย บทบัญญัติดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้ง ต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้น เป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕

วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลย ดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือ เมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย ให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า จำเลยได้แย้งว่าประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ แต่ขณะนี้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดบังคับไปแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังต้อง วินิจฉัยปัญหาตามข้อโต้แย้งของจำเลยหรือไม่

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า จำเลยยื่นคำร้องขอให้ส่งข้อโต้แย้งว่ากฎหมาย ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขณะที่จำเลยยื่นคำร้องนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ยังมีผลใช้บังคับ หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติดังกล่าวย่อมเป็นอันสิ้นผลบังคับและมีผลให้ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่คดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด ดังนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าว

ประเด็นที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยินยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย” เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการอุทธรณ์ ซึ่งคู่ความหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

ของกลุ่มความและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ หรือมีกรณีที่จะต้องใช้สิทธิทางศาล โดยทั่วไป โดยอุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงโดยละเอียดและประเด็นที่จะตั้งในชั้นอุทธรณ์ต้องเป็นประเด็นที่ว่ากันมาแล้วโดยชอบและถูกต้องตามกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นโดยศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นด้วยจะตั้งประเด็นขึ้นใหม่ไม่ได้ ส่วนหลักเกณฑ์ที่ว่า การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย นั้น คำว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายไม่เป็นสาระ คือ ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นข้อเท็จจริงหรือไม่เป็นประโยชน์แก่คดี หรือไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาล ถ้าปัญหานั้นถึงศาลอุทธรณ์จะหยิบยกขึ้นมาวินิจฉัยก็ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ปัญหานั้นไม่ถือว่าเป็นปัญหาหรือข้อที่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการจำกัดข้อความที่จะอุทธรณ์ว่า ต้องอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด แต่มิใช่บทบัญญัติเด็ดขาด เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ยกปัญหาข้อใดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้น หรือคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถยกปัญหาข้อกฎหมายใด ๆ ขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้น เพราะพฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้ หรือเพราะเหตุเป็นเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการพิจารณาชั้นอุทธรณ์ คู่ความที่เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่จะยกขึ้นอ้างซึ่งปัญหาเช่นนั้นได้” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง โดยให้สิทธิแก่คู่ความที่จะยกปัญหาบางอย่างขึ้นมาอุทธรณ์หรือฎีกาได้แม้จะมิได้ว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจึงเป็นการให้สิทธิแก่คู่ความในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แห่งการอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม และเพื่อมิให้ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอันจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลต้องล่าช้าไม่เป็นประโยชน์ต่อคู่ความในทางคดีอันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นคู่ความในคดี กับทั้งเพื่อมิให้เป็นการประวิงคดี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลหรือทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้อยลงแต่อย่างใด และเป็นบทบัญญัติที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และองค์กรอื่นของรัฐในการใช้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง

ให้สิทธิบุคคลในการฟ้องและต่อสู้คดีในศาลได้ อีกทั้งเป็นการให้สิทธิแก่บุคคลทั่วไปซึ่งรวมทั้งบุคคล
ผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้าง
ขององค์การของรัฐ ในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
ที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเท่านั้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายปัญญา ถนอมรอด

ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายอักษราทร จุฬารัตน

รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ หัตถกรรม

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายปัญญา ถนอมรอด ประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ โจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่า จำเลยกระทำความผิดทางวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินที่จำเลยรับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า ไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการและให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรีมีคำพิพากษาในประเด็นคำสั่งไล่ออกจากราชการว่า จำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้มีการเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าว ย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำความผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์

ที่ไล่จำเลยออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำวินิจฉัยในประเด็น โจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยจากจำเลยหรือไม่ว่า ในระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริง โจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่จำเลย ย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ แม้โจทก์มีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการ แต่ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ ก่อนโจทก์มีคำสั่งไล่จำเลยออกจากราชการถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย เนื่องจากกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se non videtur ที่เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ว่าจำเลยจะได้ต่อสู้ว่า คำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งยังละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ในชั้นที่สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ศาลชั้นต้นได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นข้อพิพาท และในชั้นอุทธรณ์จำเลยก็ได้ยกประเด็นดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องของจำเลยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้วเห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ ขณะที่คดีนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งมีบทบัญญัติในมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย ให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่ามีว่า จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ แต่ขณะนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลบังคับไปแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังต้องวินิจฉัยปัญหาตามข้อโต้แย้งของจำเลยหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยยื่นคำร้องขอให้ส่งข้อโต้แย้งว่า กฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขณะที่จำเลยยื่นคำร้องนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลใช้บังคับหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวย่อมเป็นอันสิ้นผลบังคับ และมีผลไปถึงคดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงยังต้องวินิจฉัยปัญหาตามข้อโต้แย้งของจำเลย

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่า สิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการตีความกฎหมาย และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลว่า จะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และให้หลักประกันในการใช้สิทธิทางศาล เมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง บทบัญญัติทั้งสามมาตราเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักการทั่วไปในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง และมีได้มีข้อความรับรองสิทธิและเสรีภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้โดยเฉพาะเนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติไว้ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว จึงไม่อาจกล่าวอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งสามมาตรา

ส่วนปัญหาว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและกำหนดขอบเขตการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างองค์กรของรัฐว่า บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่อาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย และจรรยาบรรณ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยื่นอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์

และต้องเป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย เพื่อให้คำฟ้องอุทธรณ์ปรากฏข้อโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยชัดแจ้ง อยู่ในประเด็นแห่งคดี และมีเหตุอันสมควรที่จะได้รับการวินิจฉัย จึงเป็นคนละเรื่องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๔ และไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งกันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายปัญญา ถนอมรอด

ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน รองประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งของศาลแขวงสุพรรณบุรี ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ กับนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำผิดทางวินัย ฐานขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่าไม่ได้กระทำผิดวินัยขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการโดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรี มีคำพิพากษาในประเด็นเกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจากราชการว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลยเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือการดำเนินคดีต่อศาลปกครอง เพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าว

ย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำความผิดวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน จริง คำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการ หรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน และจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการ แต่ต้องกระทำการที่ไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย ดังนั้น สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทนและค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออก ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้านและค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกา ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ กัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ที่กำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งที่จำเลยต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาท และจำเลยได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ ขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกามีคำสั่งว่า เมื่อจำเลยได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง อันเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับในคดีนี้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย” บทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติห้ามนำคดีมาฟ้องต่อศาล แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ต่อศาลในชั้นอุทธรณ์ไว้ว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ และถูกต้องตามกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้น ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นด้วย จะตั้งประเด็นในอุทธรณ์ขึ้นใหม่ไม่ได้ สำหรับหลักเกณฑ์ที่ว่า การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย จะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย นั้น ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ ต้องเป็นข้อแพ้ชนะ หรือเป็นประโยชน์แก่คดีหรือมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาล ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายดังกล่าว แม้ศาลอุทธรณ์จะหยิบยกขึ้นมาวินิจฉัย ก็ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป และปัญหาเช่นว่านี้ก็มิถือเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย บทบัญญัติในมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงเป็นบทบัญญัติที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์เพื่อให้คู่ความต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและเพื่อมิให้ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่กล่าวไว้โดยชัดแจ้ง หรือมิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลชั้นต้นหรือไม่เป็นสาระแก่คดี ต้องเข้ามาสู่กระบวนการพิจารณาของศาลในชั้นอุทธรณ์อันจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลต้องล่าช้าและเกิดความเสียหายต่อคู่ความ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่กระทบกระเทือน
สาระสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้โดยรัฐธรรมนูญ
ตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ แต่อย่างใด

ดังนั้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง มิได้ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

ศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จุฬารัตน
รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของหม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่ง พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๖.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า ไม่ได้กระทำความผิดวินัยขาดราชการ ติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้านและค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการโดยให้มีผลย้อนหลัง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรี มีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือ

การดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วันจริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ว่า ระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริง โจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออกจำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้านและค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้านและค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยฎีกาและยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญรวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๗ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้นเป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ มาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ โดยไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๑๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยมุ่งคุ้มครองถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ที่กำหนดไว้ว่าผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์และเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น และต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความในการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียม โดยมีได้มีการให้สิทธิแก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากกว่ากัน ส่วนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการอุทธรณ์ในปัญหาที่ไม่เป็นสาระให้เข้าสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ อันจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลต้องล่าช้าออกไป ซึ่งจะไม่เป็นประโยชน์ต่อคู่ความในทางคดีอันเป็น

การคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นคู่ความในคดีอีกด้วย ดังนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของบุคคลที่จะทำให้คุณค่าหรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์นั้นด้อยลงแต่ประการใด ดังนี้จึงเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันกลับเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของประชาชนผู้มีพรรคติที่จะทำให้คดีได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งของศาลแขวงสุพรรณบุรี ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ จำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี ว่า จำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรี มีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือ

การดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วันจริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำพิพากษาในประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ว่า ระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้วเห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณีที่เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าวทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้นเป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ต่อมา ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย ให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ปัญหาวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังจำต้องวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งตามคำร้องของจำเลยที่ส่งมาตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บทบัญญัติเช่นนั้นก็ใช้อย่างบังคับมิได้ มีผลให้ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่คดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด ปัญหาข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงยังจำต้องวินิจฉัย

ในปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ มาตรา ๒๗ กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง และมาตรา ๒๘ กำหนดถึงข้อจำกัดสิทธิของบุคคลที่จะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และกำหนดหลักประกันให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บทบัญญัติทั้งสามมาตราดังกล่าวเป็นเพียงบทบัญญัติที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญเป็นการทั่วไป มิได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยเฉพาะ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายของคู่ความที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ มิได้เกี่ยวกับการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ หรือเป็นการทำให้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ไม่ได้รับความคุ้มครอง อันบุคคลใดจะนำมาอ้างได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของตน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติรับรองไว้ดังกล่าว จึงไม่มีกรณีที่น่าจะกล่าวอ้างได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

สำหรับในปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ หรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ

ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ” บทบัญญัตินี้ เป็นบทบัญญัติเพียงรับรองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ให้คงมีอยู่เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปแม้บุคคลดังกล่าวจะเป็น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐก็ตาม และอาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนั้น โดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ ซึ่งเห็นได้ชัดว่ามีได้เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายของคู่ความที่จะยกขึ้นอ้าง ในการยื่นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง แต่ประการใด จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งกันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
โจทก์ นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ
มาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวง
สุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มี
เหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไป
ในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า
ไม่ได้กระทำความผิดวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการ
เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหาร
เป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจาก
ราชการโดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าว
คืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรีมีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจาก
ราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย
เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือการดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น
จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว

ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน จริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ ว่าระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือนค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลย ก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้นเป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาสั่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ร้องคงมีเพียงว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย ทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

และมาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ”

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย” ดังนี้ เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ไว้รวม ๓ ประการด้วยกัน กล่าวคือ ต้องเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่

- (๑) คู่ความผู้อุทธรณ์ต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำฟ้องอุทธรณ์
- (๒) ต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น และ
- (๓) ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย

เหตุผลสำคัญที่มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ต้องบัญญัติรูปแบบของคำฟ้องอุทธรณ์ว่าต้องประกอบด้วยสาระสำคัญทั้ง ๓ ประการดังกล่าวครบถ้วน เป็นเพราะว่าคำฟ้องอุทธรณ์ก็เป็นชนิดหนึ่งของ “คำฟ้อง” ตามที่ได้กำหนดนิยามความหมายไว้ในมาตรา ๑ (๓) จึงจำเป็นที่กฎหมายจะต้องกำหนดรูปแบบของคำฟ้องอุทธรณ์ในสาระสำคัญเบื้องต้นประการแรกว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นกล่าวอ้างในการยื่นอุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง เพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือที่เรียกว่าจำเลยอุทธรณ์จะได้ทราบและสามารถยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ อีกทั้งเพื่อให้ศาลอุทธรณ์สามารถกำหนดประเด็นพิพาท

ที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ถูกต้องครบถ้วนตามประเด็นที่พิพาทกันขึ้นมาสู่ชั้นศาลอุทธรณ์ ส่วนสาระสำคัญในประการที่สองที่ว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ ต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น นั้น เป็นเพราะหลักเกณฑ์การพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๒ และมาตรา ๒๔๓ นั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่วางอยู่บนพื้นฐานของหลักการว่าระบบศาลอุทธรณ์ของประเทศไทยเป็นระบบศาลตรวจสอบ คือตรวจสอบการดำเนินกระบวนการพิจารณา และคำพิพากษาของศาลชั้นต้นตามข้ออุทธรณ์คัดค้านของคู่ความเป็นหลัก หากใช่เป็นระบบการพิจารณาพิพากษาใหม่ (Re - trial) ไม่ ดังนั้น การสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือพิจารณาพิพากษาใหม่ในชั้นศาลอุทธรณ์จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติยกเว้นให้ทำได้เท่านั้น โดยเหตุนี้โดยหลักการแล้ว การที่คู่ความยื่นอุทธรณ์ยอมเท่ากับว่าเป็นการฟ้องต่อศาลอุทธรณ์ว่าศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยผิดกฎหมาย ดังนั้น ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ จึงจำเป็นต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น เพราะหากเป็นข้อที่ไม่เคยได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วก็ย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จะหยิบยกขึ้นอุทธรณ์ได้แย้งว่า ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือทำคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยผิดกฎหมายได้ ส่วนสาระสำคัญประการสุดท้ายที่ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วยนั้น ก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้คู่ความในคดีใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์ฟุ่มเฟือยจนเกินความจำเป็น ทั้งนี้เพราะอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยนั้นแม้ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยให้ ไม่ว่าผลแห่งการวินิจฉัยจะเป็นอย่างไร ก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดีตามคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นได้ การรับวินิจฉัยอุทธรณ์เช่นนี้หาได้เกิดประโยชน์อะไรแก่คดีของผู้อุทธรณ์ไม่ กรณีจึงต้องด้วยข้อจำกัดสิทธิห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้คู่ความในคดีใช้สิทธิในการอุทธรณ์อย่างฟุ่มเฟือย ทำให้คดีขึ้นมารกศาลอุทธรณ์โดยไม่จำเป็น และเพื่อให้ศาลอุทธรณ์ได้มีเวลาเพียงพอแก่การพิจารณาพิพากษาคดีที่เข้ามาสู่ศาล โดยชอบด้วยวิธีพิจารณาอย่างแท้จริง และในประการสำคัญคือเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับความเป็นธรรมภายในกรอบเวลาที่เหมาะสมไม่ล่าช้าเนื่องจากการใช้สิทธิดำเนินคดีในลักษณะประวิงเวลา

เมื่อได้พิจารณาหลักการและเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า ลักษณะสำคัญของการทำคำฟ้องอุทธรณ์ที่กำหนดให้ผู้อุทธรณ์ต้องยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ตนประสงค์จะอุทธรณ์ร้องอ้างอิงขึ้นว่ากล่าวโดยชัดแจ้งในคำฟ้องอุทธรณ์ รวมทั้งข้อจำกัดสิทธิในข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่ห้ามอุทธรณ์ไว้ในบทมาตรานี้ที่ว่าต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยนั้น ล้วนเป็นความจำเป็นเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีชั้นศาลอุทธรณ์ตามระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศไทยที่จำเป็นต้องบัญญัติวางหลักเกณฑ์ให้คู่ความที่ใช้สิทธิในการยื่นอุทธรณ์ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้ศาลอุทธรณ์สามารถบริหารจัดการคดีอำนวยความสะดวกกรรมให้แก่คู่ความทุกคนโดยเสมอภาค เท่าเทียมกัน โดยมีได้เลือกปฏิบัติว่าคู่ความผู้ใช้สิทธิอุทธรณ์นั้นจะเป็นบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ หรือเป็นบุคคลทั่วไปก็ตาม ดังนั้น บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิใช่บทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลยุติธรรมใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอันจะเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ แต่อย่างใด

จึงมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
โจทก์ นายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ
มาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ ไรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวง
สุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผล
อันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่
ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า ไม่ได้
กระทำความผิดวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่ง
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหาร
เป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจาก
ราชการโดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงิน
ดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรีมีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจาก
ราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย
เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือการดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น
จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว

ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน จริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ ว่าระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณี que se videtur ที่เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้นเป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และคำร้องดังกล่าวขอให้ส่งข้อโต้แย้งว่ากฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ขณะที่จำเลยยื่นคำร้องนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลใช้บังคับ หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติดังกล่าวย่อมเป็นอันสิ้นผลบังคับ และมีผลไปถึงคดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ขึ้นมาพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องได้ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ เห็นว่า มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นการบัญญัติรับรองถึง

สิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มิได้มีข้อความใดที่เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติอยู่ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยินยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ส่วนการกระทำใดสามารถอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้หรือไม่ การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างไรที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่จะถูกจำกัดโดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ เช่น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจ มีสิทธิในการประท้วงการนัดหยุดงานเพื่อต่อรองเรื่องค่าจ้างหรือเงินเดือนของข้าราชการซึ่งแตกต่างจากระบบของเอกชนที่ให้ลูกจ้างมีสิทธิที่ใช้การประท้วงการนัดหยุดงานตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องเงื่อนไขในการจ้างได้ สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่นักอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย” เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของการอุทธรณ์ที่จะยื่นต่อศาลในชั้นอุทธรณ์ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องอำนาจของศาลในฐานะองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดีความทั้งหลายให้เป็นอำนาจของศาล และการใช้อำนาจดังกล่าวศาลต้องดำเนินการ

ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ โดยรัฐธรรมนูญ บัญญัติไว้อย่างไร กฎหมายบัญญัติไว้อย่างไร ศาลในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดี ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจะอุทธรณ์ได้หรือไม่นั้น นอกจากจะต้อง พิจารณาตามรัฐธรรมนูญแล้ว ยังจะต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญ มิได้บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลไว้ก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ โดยประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์และการห้ามอุทธรณ์ไว้ เมื่อประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์ต่อศาล ในชั้นอุทธรณ์ ผู้ร้องรวมทั้งบุคคลทั่วไปย่อมต้องปฏิบัติตามอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้ ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอันจะทำให้ กระบวนการพิจารณาของศาลต้องล่าช้าไม่เป็นประโยชน์ต่อคู่ความในการที่จะบังคับคดีตามผลของ คำพิพากษาของศาลชั้นต้น และเพื่อมิให้เป็นการประวิงคดี ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลหรือทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ด้อยลงแต่อย่างใด ศักดิ์ศรีของผู้ร้องหรือบุคคลทั่วไปผู้มีคดีความมีอยู่อย่างไรก็ยังคงมีอยู่ดังเดิม และ เป็นบทบัญญัติที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และองค์กรอื่นของรัฐในการใช้บังคับบทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าว บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ให้สิทธิบุคคลในการฟ้องและต่อสู้คดี ในศาลได้ อีกทั้งเป็นการให้สิทธิแก่บุคคลทั่วไปซึ่งรวมทั้งบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงาน หรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐในการต่อสู้คดี อย่างเท่าเทียมกัน เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรมเท่านั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ คำร้องของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

นายบุรีรักษ์ มาประณีต

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายจรูญ หัตถกรรม ตุลาการรัฐธรรมนูญวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ) ในคดีแพ่งของศาลแขวง
สุพรรณบุรี ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖
มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งของศาลแขวงสุพรรณบุรี เพื่อให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ
มาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวง
สุพรรณบุรี โดยกล่าวหาว่าจำเลยกระทำผิดทางวินัย ฐานขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน
โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไป
ในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า
ไม่ได้กระทำผิดวินัยขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจากราชการ
เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหาร
เป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่ออกจาก
ราชการโดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าว
คืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรีมีคำพิพากษาในประเด็นเกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่ออกจาก
ราชการว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์

หรือการดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำผิดวินัยฐานขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน จริง คำสั่งของโจทก์ที่ได้จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเมื่อโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน และจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่ออกจำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการ แต่ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออก ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของโจทก์ที่ได้จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกา ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ กัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ที่กำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งที่จำเลยต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาท และจำเลยได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ ขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกามีคำสั่งว่า เมื่อจำเลยได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง

บทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญดังกล่าว ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า จำเลยยื่นฎีกา ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ กัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่เดียวกันโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยขณะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังใช้บังคับอยู่ และศาลฎีกาต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓ ก็บัญญัติไว้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าว

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดย องค์การของรัฐทุกองค์การ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นการบัญญัติรับรองถึงสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครอง และผูกพัน องค์การของรัฐในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่ปฏิบัติต่อกฎรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อ ศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิทางศาล เมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่เป็น หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงาน ส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่จะถูกจำกัดโดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือ ข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้อง เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการ วินิจฉัยด้วย” นั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ต่อศาลในชั้นอุทธรณ์ ในปัญหา ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่คู่ความจะต้องระบุข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงในการ อุทธรณ์ไว้โดยชัดแจ้ง และต้องเป็นประเด็นที่ว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งการอุทธรณ์ ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย ซึ่งบทบัญญัติ มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติให้มีการ

ทบพจนเหตุผลในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ของกลุ่มความ แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อมิให้ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่ได้กล่าวโดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ หรือไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น หรือไม่เป็นสาระแก่คดี ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการประวิงคดี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และไม่เป็นบทบัญญัติที่ทำให้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ลดลงแต่อย่างใด อีกทั้งมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวก็ให้สิทธิแก่บุคคลทั่วไปรวมทั้งผู้ที่เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่านั้น

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โจรนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔
หรือไม่

ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์เป็นโจทก์ ฟ้องขอให้บังคับนายสมศักดิ์ โจรนสถาพรกิจ
จำเลย ซึ่งถูกไล่ออกจากราชการย้อนหลังคืนเงินจำนวน ๕๓,๘๕๓.๒๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งของโจทก์
ที่ไล่ออกไม่ชอบ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยว่าแม้จะฟังว่าคำสั่งไล่ออกออกจากราชการ
จะชอบหรือไม่ห้ามมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควร
ได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษา
ยกอุทธรณ์ จำเลยฎีกาพร้อมยื่นคำร้องว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔
จึงขอให้ส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว
เห็นว่า จะต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีเมื่อจำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของ
ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็น
ของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงแล้ว ข้อโต้แย้ง
ของจำเลยน่าจะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๕ ได้บัญญัติหลักการไว้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ย่อมได้รับการคุ้มครอง และเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรวินิจฉัยคดีตามคำร้องนี้ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ต่อไป

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นการบัญญัติรับรองถึงสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มิได้มีข้อความใดที่เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยินยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ และมาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่จะถูกจำกัดโดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

สำหรับกรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า บทบัญญัติที่กล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น กล่าวคือ การอุทธรณ์ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งยังต้องเป็นสาระสำคัญอันควรได้รับการวินิจฉัย บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการจำกัดข้อความที่จะอุทธรณ์ว่าต้องอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด แต่มิใช่บทบัญญัติเด็ดขาดเนื่องจากมีข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๒๕ วรรคสอง ว่า ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ยกปัญหาข้อใดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้น หรือคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถยกปัญหาข้อกฎหมายใด ๆ ขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้น เพราะพฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้ หรือเพราะเหตุเป็นเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการพิจารณาชั้นอุทธรณ์ คู่ความที่เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่จะยกขึ้นอ้างซึ่งปัญหาเช่นนั้นได้ เห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นการให้สิทธิแก่คู่ความในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน แต่มีการจำกัดข้อความที่จะอุทธรณ์ไว้เพื่อมิให้ปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอันจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลต้องล่าช้าไม่เป็นประโยชน์ต่อคู่ความในการที่จะบังคับคดีตามผลของคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และเพื่อมิให้เป็นการประวิงคดี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง มิได้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลหรือทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้อยลงแต่อย่างใด แต่เป็นบทบัญญัติที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และองค์กรอื่นของรัฐในการใช้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว และให้สิทธิบุคคลทั่วไปรวมทั้งบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ในการฟ้องและต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเท่านั้น

โดยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายวิชัย ชินชมพูนุท
ตุลาการรัฐธรรมนูญ